

RY

KA

LA

Rykała

Pracownia przyborów podróżnych, czyli Jacek Rykała o sobie

*Studio of Travel Implements –
Jacek Rykała about himself*

Pracownia przyborów podróżnych, czyli pamięć (i) obramowania

Studio of Travel Implements, That Is the Memory (and) the Framing

ROMAN LEWANDOWSKI

Twórczość Jacka Rykały od wielu lat niezmiennie wpisuje się w dyskurs sztuki sympatyzującej z genealogicznym *milieu* i wypartym z pamięci czasem, jakie kryją się w cieniu jej narodzin. I rzeczywiście – prace sosnowieckiego artysty właściwie od pierwszej wystawy sytuują się w kręgu problematyki antropologii miejsca, czasu, oraz (nie)pamięci. Artysta w swoich obrazach konsekwentnie konstytuuje i reaktywuje ich tożsamości, przy czym proces ów z reguły rozgrywa się na kilku – co najmniej – poziomach, przebiegając zarówno w sferze widzialności, jak i niewidzialności. Jacek Rykała, jakkolwiek z wykształcenia jest malarzem oraz grafikiem, w do-raznej praktyce artystycznej zaprzęga do procesu kreowania i wytwarzania dzieła różnorodne procedury, media oraz materie. W tym rozumieniu można właściwie przyjąć, iż jest on artystą zdecydowanie ponowoczesnym w stosowanych strategiach, choć modernistycznym w emocjach i zakresie poruszanych tematów. Jednak na obu tych płaszczyznach – co do tego chyba nie ma najmniejszej wątpliwości – konceptualnym jądrem tej twórczości jest refleksja nad tym, co (nie)było, procesualne i efemeryczne. Jest to szukanie i odsłanianie tego, co kiedyś Martin Heidegger określił, jako prześwit prawdy bycia, zaś rolą człowieka – a w tym wypadku artysty – jest egzemplifikacja naszej w świecie obecności, która jest pojmowana czasownikowo jako dzianie się i istoczenie...

W obrazach Jacka Rykały można ten proces prześledzić w różnych wymiarach dzieła, zarówno w procesie jego kreowania, jak i w rezultacie samego konstatowania, kiedy kumulują się

i ścierają (nie)materialne teksty i konteksty. Zdarza się niejednokrotnie, iż w obrębie jednej pracy pojawiają się autotematyczne motywy, spożyte już wcześniej kalki językowe i estetyczne matryce. Z drugiej znów strony tkanka dzieła wchłania również obrazy i echa pamięci zaczerpnięte z kultury archetypu, która pochodzi z kolektywnego muzeum wyobraźni. Ich wzajemne przeciwstawianie i znaczeniowa kolizja są – najwyraźniej – zamierzonym rezultatem, ponieważ stanowią próbę zobrazowania koincydencji „kłamstwa” i „prawdy” dyskursu. Twórczość Rykały zasadza się bowiem na subiektywnej „racji” biografii, która jest wszakże już zawsze przefiltrowana przez to, co fikcyjne, co – jak pisał Michel Foucault – „nigdy nie tkwi w rzeczach ani w ludziach, lecz w niemożliwym prawdopodobieństwie tego, co jest między nimi: spotkań, najodleglejszej bliskości, absolutnej skrytości tam, gdzie jesteśmy”.

Fikcjonalizacja ta – oczywiście – nie jest w twórczości artysty negacją jakiejś domniemanej, obiektywnej historii, ale raczej reperkusją procesu konstruowania języka wizualnego z rozstępów, gordyjskich węzłów i pauz w opowieści zarówno tej powszechnej, jak i indywidualnej. Interesującym zabiegiem stosowanym przez artystę jest tutaj fuzja horyzontów, która – jak pamiętamy – w duchu filozofii Hansa-Georga Gadamera była próbą zintegrowania tradycji i współczesności. Aby wydobyć własną prawdę obrazu, Rykała stapia je zatem, ale nie poprzestaje na samej temporalności zdarzeń, gdyż zderza i łączy również rzeczywistość z nierzeczywistością, i niejako cyzeluje ich przenikanie. Z narracyjnego punktu widzenia

For many years Jacek Rykała’s creative output has been invariably inscribed within the discourse of art sympathising with a genealogical *milieu* and time denied its place in memory, which are both hidden in the shadow of its birth. Indeed, works of the artist hailing from Sosnowiec, in principle from his first exhibition, have been situated within the sphere outlined by issues pertaining to the anthropology of place, time, and (non)memory. In his paintings the artist has consistently constituted and reactivated their identities, whereby this process as a rule takes place on at least several levels, transpiring both in the sphere of visibility and invisibility. Although educated as a painter and printmaker, Jacek Rykała in his immediate artistic practice employs diverse procedures, media, and substances to use them in the process of creating and producing works of art. In this sense, it may be undeniably assumed that he definitely is a post-modern artist in terms of applied strategies, although being a modernist in terms of emotions and the range of subjects he engages. However, there is no doubt whatsoever that on both these planes the conceptual nucleus of his artistic creations is a reflection on the (by)gone, the processual, and the ephemeral. It is a search for and uncovering of that which, once upon a time, Martin Heidegger defined as the clearing of the truth of being, whereas the role of the human, in the case at hand – the artist, is to exemplify our presence in the world, the presence which is conceived verbally as the happening and the being...

In Jacek Rykała’s paintings this process may be traced in various dimensions of the work of art, both in the process of its creation as well as in the result of a constatation itself, when (non)material texts and contexts accumulate and clash. Many a time, one work happens to contain authotematic motifs, language calques, and aesthetic matrixes already utilised. On the other hand, the fabric of the work also absorbs images and echoes of memory drawn from the culture of archetype, originating from the collective museum of imagination. Their mutual opposition and semantic collision are, most apparently, an intended result, since they constitute an attempt at illustrating the coincidence of the ‘falsity’ and ‘veracity’ of discourse. This is because Rykała’s creative output is based on the subjective

‘rationale’ of biography which, after all, is always filtered through that which is fictional, through that which according to Michel Foucault – ‘is never inherent in things or people, but in the impossible probability of that which is between them: meetings, the most distant closeness, absolute secretiveness in places where we are’.

Obviously, this fictionalisation in the artist’s creative output does not constitute a negation of some presumed objective history, but rather a repercussion of the process of constructing a visual language from lacunas, Gordian knots, and pauses in narration – both common and individual. An interesting procedure employed by the artist is a fusion of horizons which, as we remember, in keeping with the spirit of Hans-Georg Gadamer’s philosophy, constituted an attempt at integrating tradition with contemporaneity. Therefore, to extract his own truth of the image, Rykała merges them, yet he does not limit himself to the very temporality of events, as he contrasts and fuses reality with unreality, as if chiselling their permeation. From the narrative point of view, procedures of retrospection and anticipation seem particularly legible here. In his paintings, Rykała invokes the fates of communities inhabiting the region of Zagłębie, Poles first and foremost, but also members of the Jewish Diaspora who, after all, are a part of a much larger entity that the Judaeo-Christian culture is. Nevertheless, in the artist’s works it is not the fate captured once and for all in the frame of a painted picture or an attached photograph, since it becomes a context of a totally immediate and potential ‘text’ that the narration about the changing time and the land subject to transformations that unfold before our very eyes is. Temporary stoppages in narration, its slowdowns and pauses are merely excerpts from a dynamic whole. The rhythms of time made evident by the artist are simultaneously concatenated with the sequence of *mythos*, which consists also of a mythology of another, oftentimes phantasmal, world. This is because Casablanca is an accidental part of an identity-related story of in-loves hiding from our sight in New York, Śródnica, or Będzin alike.

As if through a lens, Jacek Rykała’s works demonstrate the poignant truth that nowadays we may not be hostage to great

1. M. Foucault, *Szaleństwo i literatura*, przeł. B. Banasiak, Warszawa 1999, s. 180

Pracownia przyborów podróżnych, czyli pamięć (i) obramowania

Roman Lewandowski

19.05.2015

szczególnie czytelne wydają się tu zabiegi retrospekcji i antycypacji. Rykała przywołuje w swoich obrazach losy społeczności zamieszkujących obszar Zagłębia, przede wszystkim zaś Polaków, a także mieszkańców żydowskiej diaspory, którzy przecież stanowią częśćkę zdecydowanie większej podmiotowości, jaką jest kultura judeochrześcijańska. Niemniej w pracach artysty nie jest to los raz na zawsze zatrzymany w kadrze namalowanego obrazu czy dołączonej fotografii, ponieważ staje się on kontekstem najzupełniej doraźnego i potencjalnego „tekstu”, jakim jest rozwijająca się na naszych oczach opowieść o zmieniającym się czasie i przekształcaanej ziemi. Chwilowe zatrzymania narracji, jej spowolnienia i pauzy są tylko wyimkiem w dynamicznej całości. Unaocznione przez artystę rytmy czasu są jednocześnie sprzęgnięte z sekwencją *mythosu*, na który składa się również mitologia innego – niejednokrotnie fantazmatycznego – świata. Casablanca jest bowiem przygodną częścią tożsamościowej historii zakochanych, którzy kryją się przed naszym wzrokiem i w Nowym Jorku, i w Środuli, czy Będzinie.

Twórczość Jacka Rykały uwidacznia jak w soczewce tę dojmującą prawdę, że nie możemy być dzisiaj zakładnikami wielkich narracji, bo są to z gruntu opresywne opowieści, co znakomicie egzemplifikuje artystyczna spuścizna i tragiczna biografia Andrzeja Wróblewskiego. Autor *Kochanków z ulicy Kaliskiej* kieruje więc swoją uwagę oraz empatię na zapoznane i indywidualne historie anonimowych bohaterów, których jedynym świadectwem egzystencji są obco brzmiące nazwiska na emaliowanych tabliczkach, porzucone klucze czy wyblakłe fotografie, odnalezione na zdewastowanych strychach, bądź zakupione na pchlich targach. Włączone w obieg sztuki readymades mogą na pozór sugerować estetykę *bric-à-brac*, ale w istocie powołana przez artystę „pracownia przyborów podróżnych” najzwyczajniej poświadcza zarówno o losach konkretnego człowieka, jak i otaczających i przypisanych nam artefaktach (*Jakub Cymberknoph*, 1999). Artysta zatem ewokuje ślady, odbicia czy odciski przedmiotów, często sumiennie odtwarzając przypisaną im przestrzeń oraz aurę. Jest to poniekąd realizacja postulatów tak zwanej geografii humanistycznej, która podejmuje się analizy kulturowej tożsamości

z perspektywy miejsca, a także relacji centrum-peryferia. Rykała prezentuje w tym celu wizerunek, otoczenie i topikę „miejsca”, a również ukazuje, w jaki sposób odzwierciedlało się ono w świadomości człowieka.

Jeśli niegdyś sztuka czyniła starania, aby reprezentować przestrzeń w sposób holistyczny, o tyle w przypadku sosnowieckiego artysty obserwujemy znaczące przejście do pomniejszej kategorii miejsca, a nawet antropologicznego „punktu”. Ten bowiem – jak zauważa Aleksandra Kunce – „wymusza określoną optykę pojmowania doświadczeń człowieka i organizacji wiedzy – niezależnie od tego, czy sytuowaną humanistycznie, czy zlokalizowaną w obrębie nauk matematyczno-przyrodniczych”².

Symptomatyczną egzemplifikacją takiego podejścia może być „ławka”, która stała się istotnym ikonograficznym motywem zwłaszcza wczesnej twórczości Rykały. Co istotne i interesujące – jest to niemal jedyny przykład prac malarskich, w których pojawia się wizualizacja ludzkiej postaci (jeśli nie liczyć medium fotografii). Ławki w ujęciu artysty nie są jednak przedmiotem czystego oglądu, lecz służą człowiekowi po prostu do odpoczynku, obserwacji bądź oczekiwania na czyjeś przybycie. Należy dodać, że namacalna obecność człowieka jest w tym przypadku tym większa, że Rykała – w przeciwieństwie do prac portretujących podwórze, korytarze, zaułki czy ogrody, które cechuje niemal hiperrealistyczny modelunek – malował ów cykl w zdecydowanie innej, bardziej ekspresjonistycznej manierze. Można powiedzieć, iż postaci ludzi – najczęściej leżących na ławkach – są potraktowane przez artystę w sposób szczególny i dojmujący. Ich Baconowska mięsność i jednocześnie towarzysząca im aura wyalienowania tworzą zaskakujący kontrpunkt dla wręcz bizantyjskiej poświaty złota, które wyściela kwartały podwórek i wyludnionych ulic przypominających świat opuszczonej architektury, zobrazowanej na wczesnych obrazach Giorgia de Chirico. Komponenty światła i mroku u Rykały stykają się ze sobą plamami szafrowej żółci – jak z sakralnej ikony – i smugami cienia – jak w scenerii filmów realizowanych w estetyce *noir*, co może najbardziej przeziara w takich obrazach, jak *Casablanca* (2005) czy *Światła Środuli* (1995).

Studio of Travel Implements, That Is the Memory (and) the Framing

Roman Lewandowski

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

narrations, since they are fundamentally oppressive tales, as perfectly exemplified by the artistic legacy and tragic biography of Andrzej Wróblewski. Hence, the author of *Kochankowie z ulicy Kaliskiej* [*The Lovers from Kaliska Street*] directs his attention and empathy to individual tales he has come to know, individual tales of anonymous heroes the only proof of existence of whom is alien-sounding names on enamelled plaques, discarded keys, or faded photographs retrieved from derelict attics or purchased at flea markets. Incorporated into the circulation of art, ready-mades may be apparently suggestive of *bric-à-brac* aesthetics, but in truth the ‘studio of travel implements’ created by the artist testifies to the fate of both a concrete human being, and artefacts surrounding us and attributed to us (*Jakub Cymberknoph*, 1999). The artist therefore evokes traces, reflections, or prints of objects, frequently recreating in a painstaking manner the space and aura attributed to them. In a sense it is a realisation of postulates of the so-called humanistic geography which engages in an analysis of cultural identity from the perspective of place, but also from that of the centre-peripheries relationship. With that in mind, Rykała presents an image, milieu, and topic of the ‘place’, at the same time demonstrating the manner in which it was reflected in human awareness.

If at some point in the past art made endeavours to represent space holistically, then in the case of the artist from Sosnowiec we see a significant transition to a smaller category of place, and even an anthropological ‘point’. This is because, as Aleksandra Kunce notes, the latter ‘forces a specific optics of

grasping the human being’s experience and organisation of knowledge – regardless whether it is humanistically situated or located within the domain of the sciences”². A symptomatic exemplification of such an approach may be a ‘bench’, which has become an iconographic motif, especially in Rykała’s early works. What is of both relevance and interest – it is almost the only example of painting works in which a visualised human form appears (not taking into account the medium of photography). Yet, in the artist’s take, benches are not merely an object of pure viewing, but they serve the human to rest, observe, or wait for someone’s arrival. It is worth adding that the palpable presence of the human being in this case is all the more substantial that, unlike the works portraying yards, corridors, backstreets, or gardens which are characterised by an almost hyperealistic modelling, Rykała painted this cycle in a decidedly different, more expressionist manner. One might claim that the artist afforded figures of humans, most often recumbent on benches, a special and poignant treatment. Their Baconian fleshiness and, at the same time, the accompanying aura of alienation provide a surprising counterpoint for an almost Byzantine golden phosphorescence, lining quarters of yards and deserted streets reminiscent of a world of abandoned architecture illustrated in early works by Giorgio de Chirico.

In Rykała’s works components of light and murkiness meet through stains of saffron yellow – as if from a sacral icon – and smudges of umbra – as in a scenery of films shot in noir aesthetics, which may be most visible in such paintings as *Casablanca* (2005) or *Światła Środuli* [*The Lighst of Środula*] (1995).

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

19.05.2015

Pracownia przyborów podróżnych, czyli pamięć (i) obramowania
Studio of Travel Implements, That Is the Memory (and) the Framing

Roman Lewandowski

Interesującym zabiegiem formalnym artysty jest też konsekwentna gra prowadzona przezeń z obramowaniem. *Parergon* ten w wielu pracach Jacka Rykały ulega zwielokrotnieniu wskutek wprowadzenia dodatkowych ram – na przykład okien, wrót czy drzwi. Taka multiplikacja pełni pełni oczywiście, opisaną przez Rosalind Krauss funkcję modernistycznej „siatki” czy okratowania, elementu będącego odpowiednikiem autotelicznej i autonomicznej przestrzeni, który uwidacznia odbiorcy iluzoryczność referencji. Ale wydaje się, że z perspektywy Jacka Rykały „siatka” to przede wszystkim transcendencja planów, które wskazują na siebie i płynnie prowadzą nasze widzenie z jednego poziomu na drugi. Niekiedy zatem spojrzenie kieruje się od fotograficznych wizerunków (zapewne) zmarłych osób do wyludnionej i wymarłej kubatury przestrzeni kamienicy bądź podwórca. Innym z kolei obramowaniem są drzwi, które mogą być miejscem dla wyeksponowania mroku i cienia (*Cień*, 2001) albo tajemnicze pasaży i przejścia łączące przestrzeń prywatną i publiczną (*Szparę*, 2002).

W tym wydziedziczonym świecie – zdaje się mówić artysta – rzeczy okazały się podrózne, a ludzie – przygodni. Pozostały jedynie obrazy, fotografie i cisza, która – jak napisał Arvydas Šliogeris – „jest prawdziwym domem Bytu”³. ♦

A consistent interplay the artist engages in with the framing is also an interesting formal procedure that he employs. In many works by Jacek Rykała, this *parergon* undergoes a multiplication due to an introduction of additional frames – for example windows, gates, or doors. Such a multiplication obviously fulfills the function described by Rosalind Krauss, i.e. that of a modernist ‘grid’ or grating, an element constituting the equivalent of an autotelic and autonomous space, demonstrating to the viewer the illusory nature of references. Yet it seems that from Jacek Rykała’s perspective the ‘grid’ constitutes first and foremost a transcendence of planes which point to themselves and smoothly lead our gaze from one level to another. And so, at times the gaze travels from photographic images of (presumably) deceased people towards the deserted and forlorn cubature of space of a tenement house or a yard. In turn, another framing comes in the form of doors, which may be a place for exposing murkiness and shade (*Cień [Shadow]*, 2001) or mysterious passages and walkways connecting private and public spaces (*Szparę [Slits]*, 2002).

In this disinherited world, the artist seems to be stating that things proved to be of a travelling nature while people accidental. What remains is only paintings, photographs, and silence, which as Arvydas Šliogeris writes ‘true home of Being’³. ♦

3.

A. Šliogeris, *34 pauzy ze zmarłym przyjacielem*, przeł. Barbara i Algis Kaleda, „Czas Kultury”, nr 2/1998, s. 40.

Ławki / *The Benches*

Miasto / *The Town*

Stół / *The Table*

Podróźni 2016 / *The Travelers 2016*

1976–2016

Podwórko (z cyklu *Okna*), 1978
Backyard (A series – *Windows*), oil + collage
60 x 183 cm

Ławki

The Benches

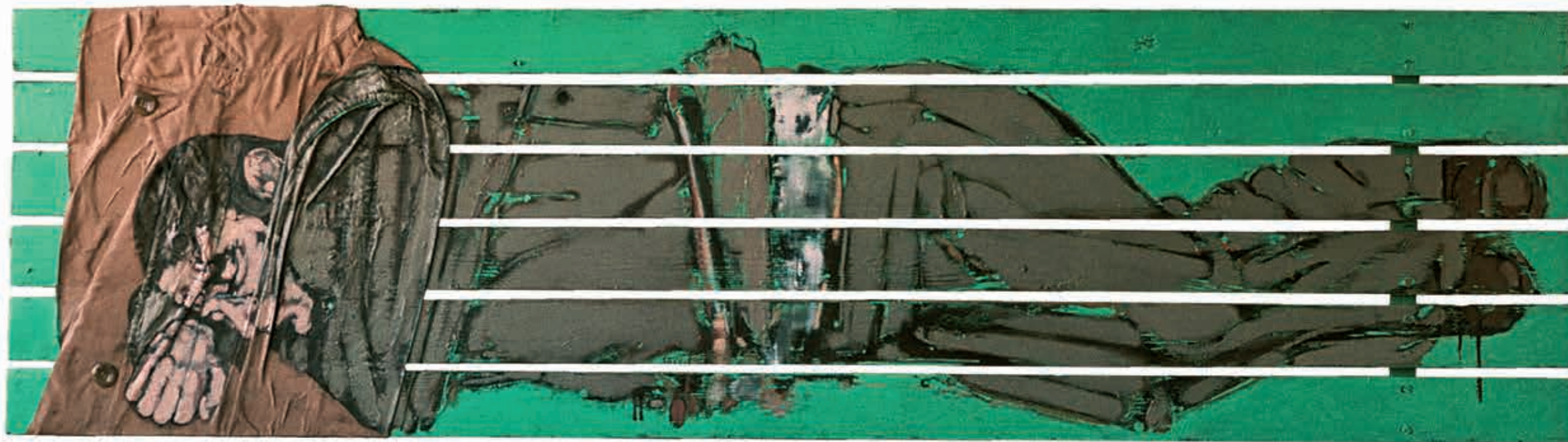
Ławka 2, 1977
A Bench 2, oil + collage
101 x 140 cm

Ławka – facet, 1978
A Bench – A Fellow, oil + collage
86,5 x 77 cm

Ławka – chusteczka, 1978
A Bench – A Handkerchief, oil + collage
121 x 80 cm

Ławka 10, 1980
A Bench 10, oil + collage
60 x 183 cm

Ławka – łysy, 1978
A Bench – A Bald Man, oil + collage
151 x 74,5 cm

Miasto

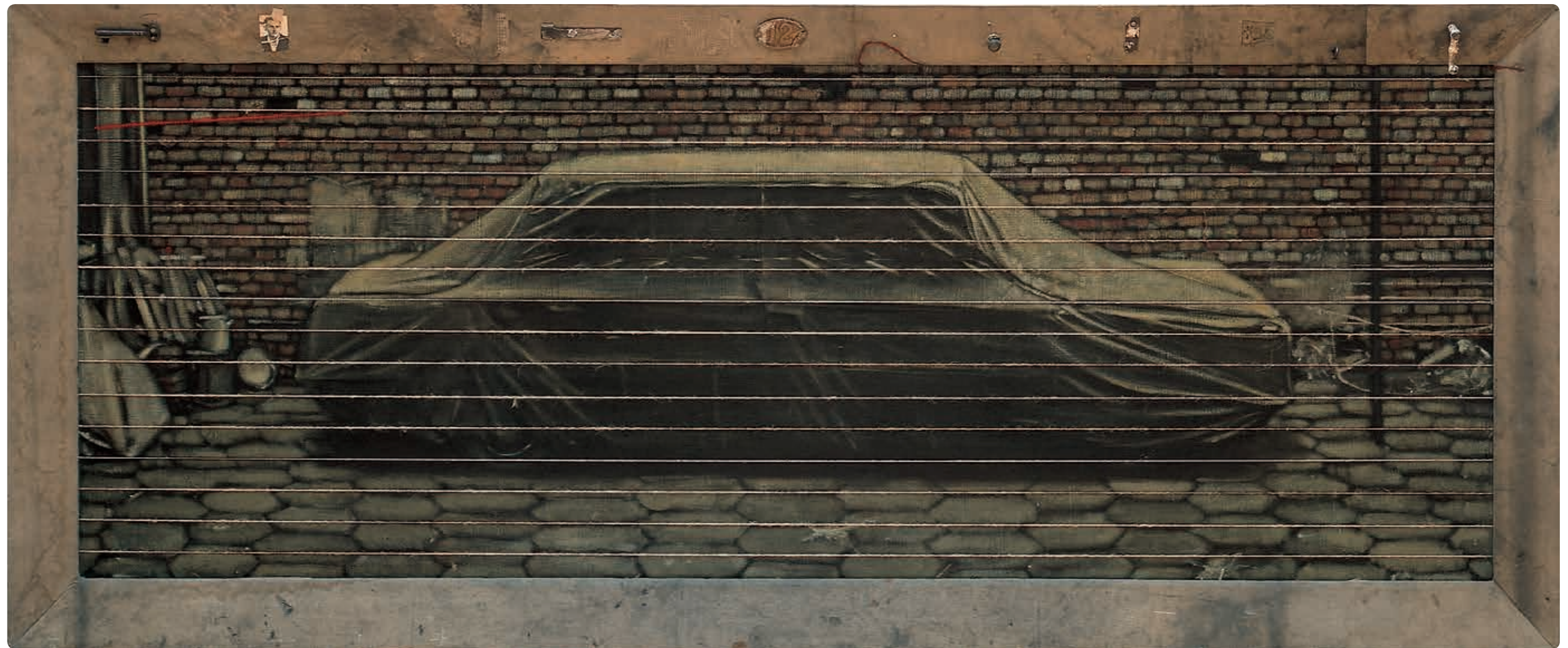
The Town

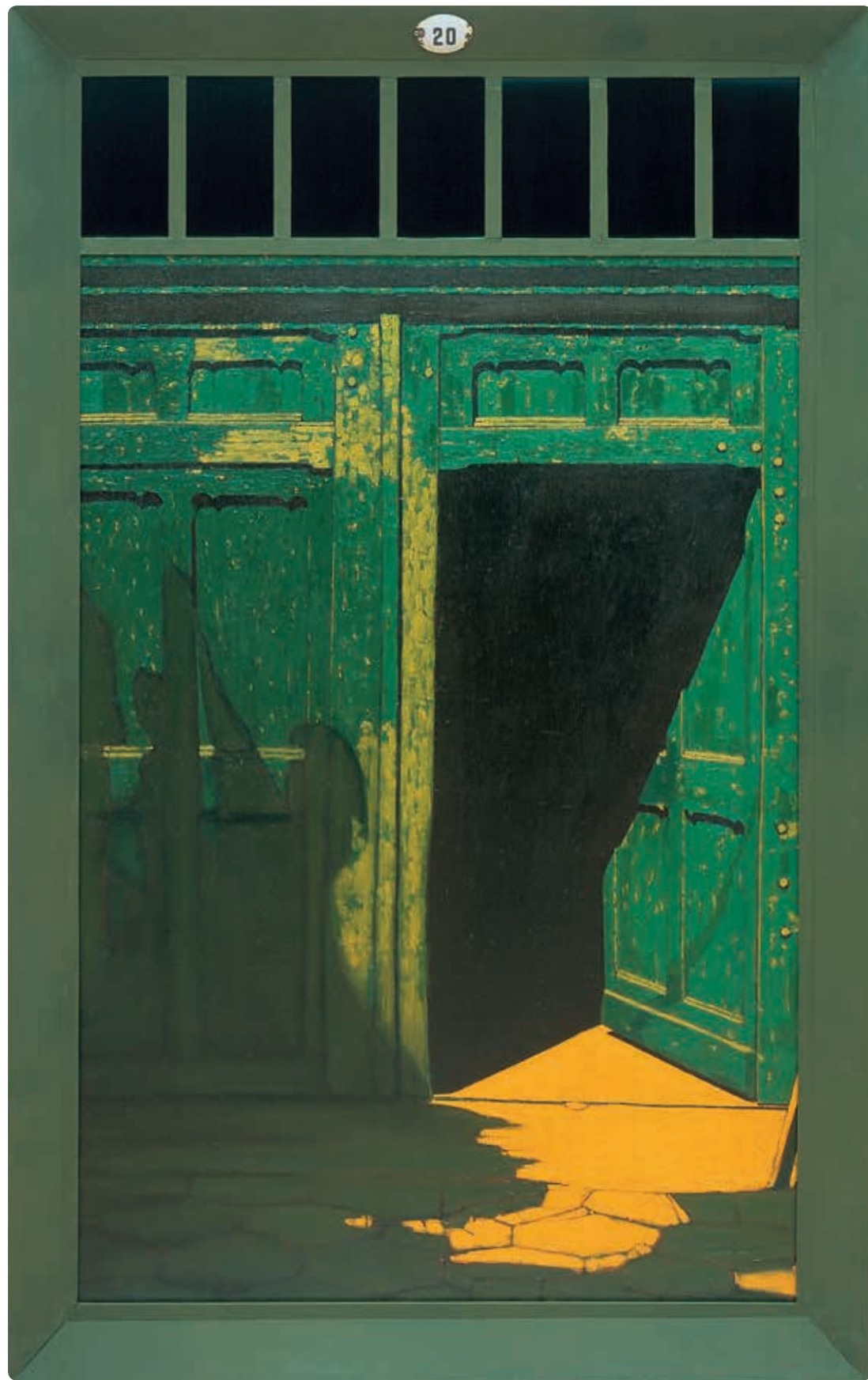
Agnieszka (z cyklu *Rezydencje*), 1998
Agnes (A Series – *Residences*), oil + collage
115 x 255 cm

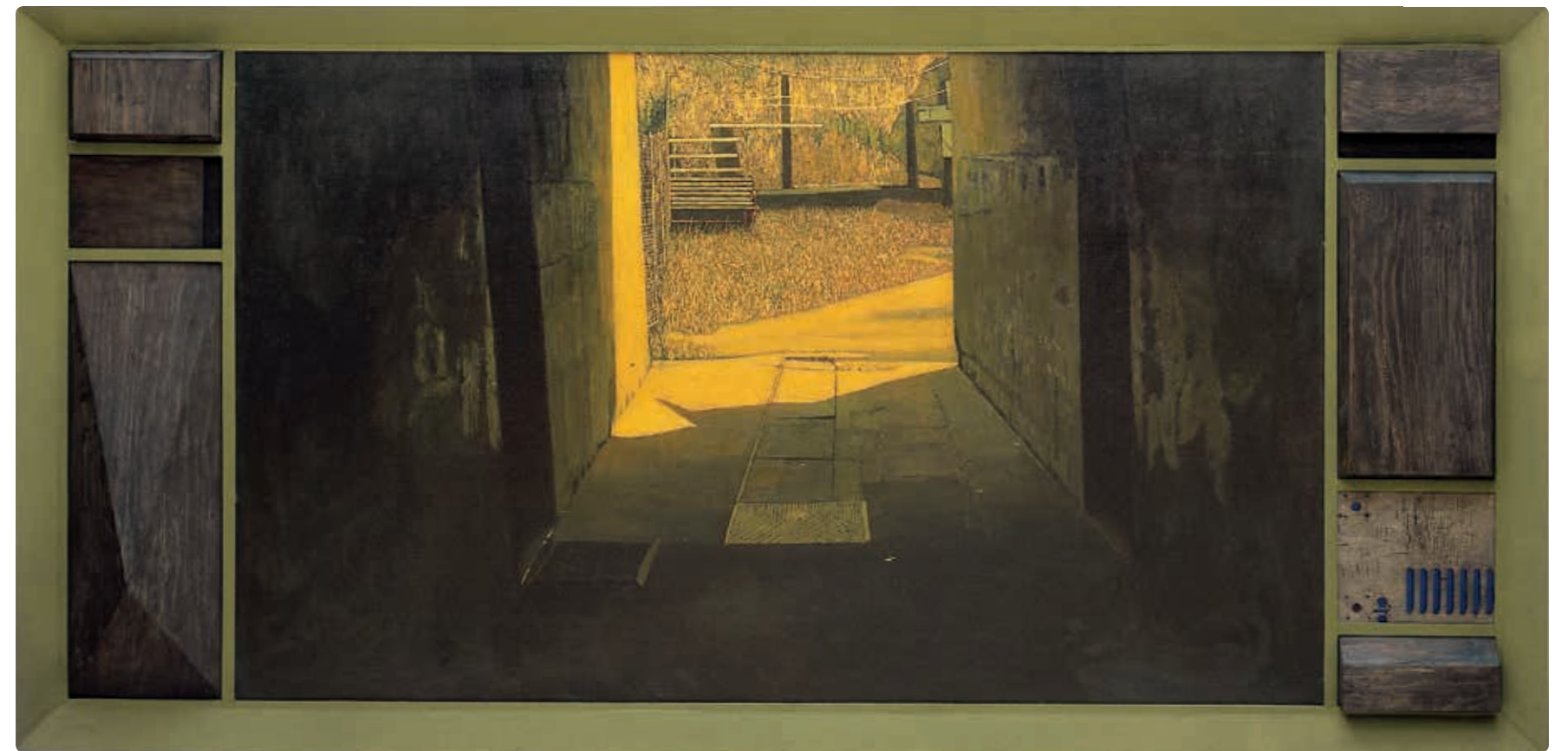
Wokół podwórka 3, 1989
Around the Yard 3, oil + collage
 96,5 x 75 cm

Brezent I, 1984
Tarpaulin I, oil + collage
 82,5 x 176 cm

Cień, 2001
Shadow, oil + collage
168 x 106 cm

Światła Środuli – ławka, 2001
Lights of Środula – A Bench, oil + collage
130,5 x 261 cm

Brezent II, 1985
Tarpaulin II, oil + collage
82,5 x 188 cm

Światła Środuli – kamienie, 1995
Lights of Środula – Stones, oil + collage
148 x 103 cm

By, 2005
Would, oil + collage
 224 x 181,5 cm

Casablanca, 2005
Casablanca, oil + collage
 158,5 x 186 cm

Jakub Cymberknoph – Targowa 18, 1999
Jakub Cymberknoph – 18 Targowa Street, oil + collage
 107 x 211,5 cm

Kochankowie z ulicy Kaliskiej, 1997
Lovers from Kaliska Street, oil + collage
 156 x 187 cm

Szpary, 2002
Slits, oil
184 x 130 cm

Już nic – szelki, 2009
Nothing More – Braces, oil + collage
149 x 185 cm

Krüger, 2006
Krüger, oil + collage
105 x 265 cm

Mgła - Będzin, 2001
Mist - Będzin, oil + collage
181 x 225 cm

Mgła - motocykl, 2002
Mist - A Motorbike, oil + collage
105,5 x 222 cm

Mgła – światło, 2007
Mist – Light, oil + collage
182 x 128 cm

Elizabeth Blaut, 2008
Elizabeth Blaut, oil + collage
164 x 202 cm

Przejście, 2013
Aisle, oil
136 x 210 cm

Ulica Kottataja, 2014
Kottataja Street, oil + collage
52 x 59 cm

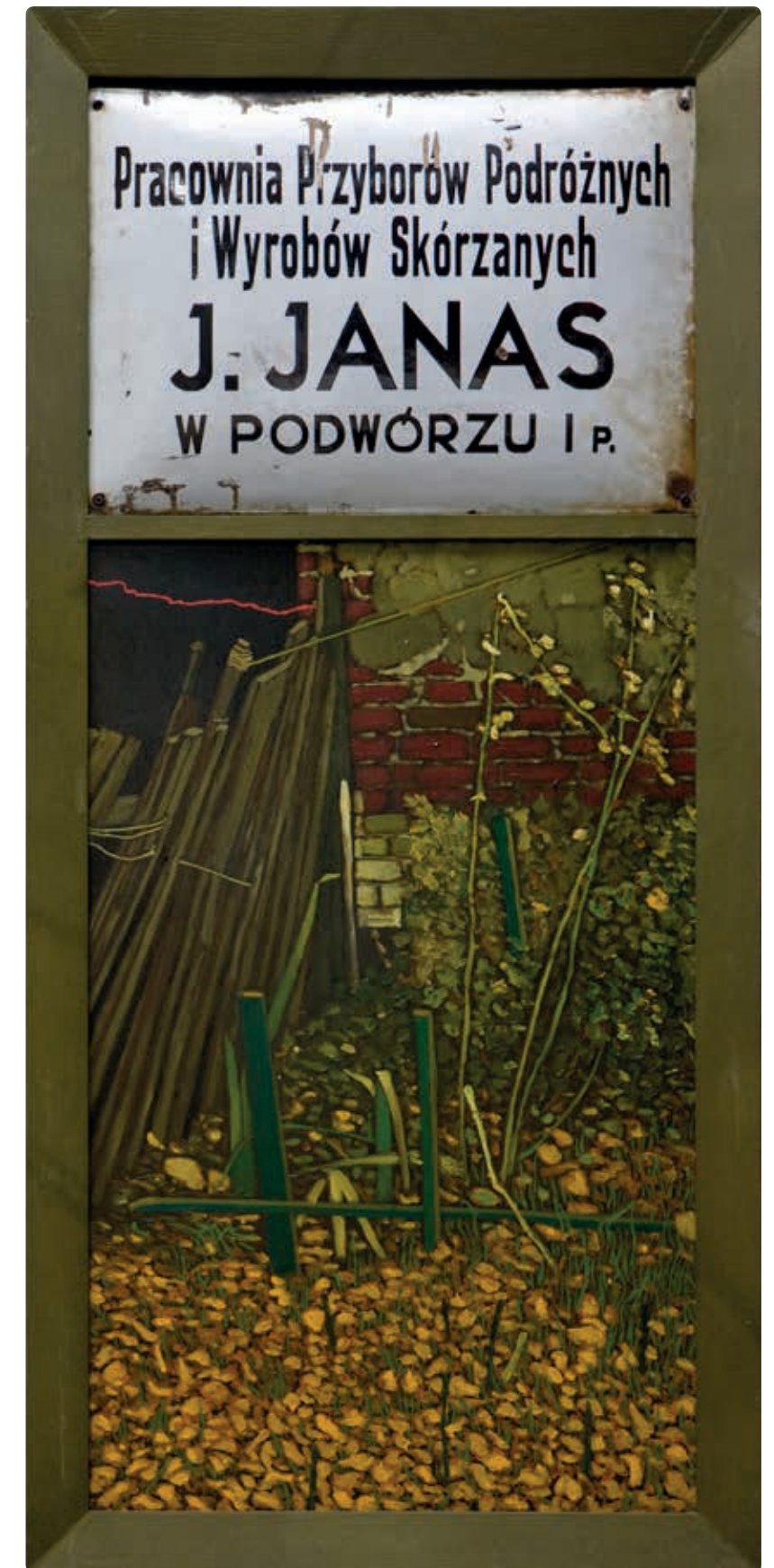
Zmierzch wszedł cicho..., 2015
Twilight Came in Silently, oil + collage
 220 x 190cm

Prześcieradło, 2011
Sheet, oil + collage
 162 x 184,5 cm

Obcym wstęp wzbroniony, 2015
Private Property No Trespassing, oil + collage
 35,5 x 139 cm

Pracownia przyborów podróżnych, 2009–2015
Studio of Travel Implements, oil + collage
 127,5 x 58 cm

Lilie, 1997–2013
Lilies, oil + collage
112 x 120 cm

O sobie, 2015
About myself, oil + collage
56 x 143 cm

Szczęście, 2015
Happiness, oil + collage
 104 x 61cm

Znów wiosna..., 2015
Spring Again..., oil + collage
 182 x 214 cm

Stół

The Table

Edoardo Sassi „Corriere della Sera”

marzec 2000

tłum. Elżbieta Jogała

Edoardo Sassi, “Corriere della Sera”

March 2000

translated by Elżbieta Jogała

...prace intensywne, melancholijne, często dzielone na liryczne obrazki, jakby polptyk, czasem zmieniające się w rzeźby. Niejednokrotnie malarstwo ustępuje miejsca baterii: szkło, połupane drewno, przypominające niektóre dzieła Alberto Burii, stare haczyki, które chroniły skromny dobytek domów robotniczych i inne starocie z przeszłości, znalezione na targach ze starzyzną. Twórczość Rykały przez symbole opowiada o losach narodu. Artysta dokonuje tego poprzez przedstawianie starych bram, zrujnowanych schodów, uważnie śledząc smutną poezję kopek trawy, wyrastających ze spękań bruku. Poruszający i niezwykle ekspresyjny jest wielki stół, zamiast obrusem przykryty spłowiałą materią. Nie ma przy nim biesiadników, lecz jedenaście prac całkowicie pozbawionych elementów dekoracyjnych. Podstawa każdej z nich jest stara fotografia, później preparowana, jak na przykład grupa dzieci w drewnianej ramce przyszytej dziesiątkami metalowych gwoździ. Na środku stołu samotnie stoi porcelanowe naczynie, pełne cukru, symbolu „luksusu” w czasach biedy i wyrzeczeń...

...his intensive and melancholic works, often divided in small lyrical pictures as if in a polyptych, change sometimes into sculptures. Many a time painting gives way to battery in his art: glass, split wood that resemble some works by Alberto Buria, old hooks which protected the modest belongings of old workers' houses, and other antiques found at flea markets. Rykała's creation tells the story of his nation by means of symbols. The artist makes it using old gateways and ruined staircases, carefully tracing the sad poetry of the tufts of grass, protruding from the stone sett paving. A table, covered with faded material instead of a tablecloth, is unusually expressive and deeply moving. At the table, instead of the revellers, there are eleven works completely deprived of decorative elements. Each of them is based on an old photograph, mastered later, as in the example of the group of children in a wooden frame sewn with tens of metal nails. In the middle of the table there is a lonely porcelain vessel filled with sugar, the symbol of 'luxury' in times of poverty and renouncement...

Rekonstrukcja

drzwi
pomalowane białym
błyszczącym lakierem

stół
wokół pięć
ciemnych krzesel
i biały taboret

piec
z czarną blachą
paleniska
z mosiężnymi haczykami

na jednym z nich
wciąż wisi
zardzewiały
mały klucz

Jacek Rykała

Reconstruction

the door
painted white
with glossy varnish

the table
surrounded by five
dark chairs
and a white stool

the stove
black sheet iron
of the hearth
and brass hooks

on one of them
there still hangs
a little
rusted key

Jacek Rykała

Podróžni 2016
The Travelers 2016

Podrózny 1, 2015
Traveler 1, oil on panel
61 x 200 cm

Podrózny 2, 2015
Traveler 2, oil on panel
61 x 200 cm

Podrózny 3, 2015
Traveler 3, oil on panel
61 x 200 cm

Podróžny 4, 2015
Traveler 4, oil on panel
61 x 200 cm

Podrózny 5, 2015
Traveler 5, oil on panel
61 x 200 cm

Podrózny 6 – Marek, 2015
Traveler 6 – Mark, oil on panel
57 x 200 cm

Biografia

Biography

Jacek Rykała ukończył Akademię Sztuk Pięknychw Krakowie – Wydział Grafiki w Katowicach, w 1976 roku. Malarz, dramaturg, reżyser teatralny, poeta. Jest profesorem zwyczajnym Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, gdzie prowadzi Pracownię Malarstwa.

Jacek Rykała graduated from the Academy of Fine Arts in Kraków, the Department of Graphic Arts, in 1976. Painter, playwright, theater director, poet. He is a professor at the Academy of Fine Arts in Katowice where he heads the Studio of Painting.

Tajemnice pracowni – Jacek Rykała
Secrets of the workshop – Jacek Rykała
fot. Arkadiusz Ławrywianiec

Miał ponad 60 wystaw indywidualnych. Ważniejsze z nich:

- 1977 Galeria Katowice ZPAP – PSP, Katowice
- 1981 Galeria Sztuki Współczesnej BWA Katowice
- 1984 Galeria O. N., Poznań
- 1987 BWA Kraków; BWA Katowice; BWA Poznań
- 1988 Galeria Zapiecek, Warszawa; Galeria 37 milionów TVP Warszawa
- 1989 Galeria ASP, Kraków
- 1990 Dijkstra Gallery, Amsterdam
- 1991 Espace – Temps” Gallery, Paryż
- 1992 F-15 Gallery, Moss, Norwegia / retrospektywa
- 1993 BWA Częstochowa; BWA Zielona Góra; Mada Galerie, Karlsruhe
- 1994 Galerie A, Stuttgart; Galeria Artemis, Kraków
- 1995 *Podszepty dzielnicy Sielec*, 1985—1995, BWA Katowice
- 1996 *Podszepty dzielnicy Sielec*, Państwowa Galeria Sztuki, Łódź
Podszepty dzielnicy Sielec, Instytut Polski, Wiedeń
Podszepty dzielnicy Sielec, Galeria Zapiecek, Warszawa
Podszepty dzielnicy Sielec, Muzeum Okręgowe, Toruń
Galeria Pokaz, Warszawa
- 1997 Miskolci Galeria, Miskolc, Węgry
Ecole des Beaux – Arts, Saint Etienne, Francja
- 1998 *Łńnienie*, Centrum Sztuki Studio, Warszawa
Kochankowie z ulicy Kaliskiej, Galeria Zapiecek, Warszawa
- 1999 Galeria Radia Katowice
Chłopcy z Będzina, Galeria Czas, Będzin
Galeria Obecna, Miejskie Centrum Kultury, Jaworzno
- 2000 *Łńnienie*, Instytut Polski, Rzym
- 2001 *Proszę zamykać drzwi*, Galeria Zapiecek, Warszawa
Jacek Rykała, *...Popołudnia niedzielne napięte ciszą pustych ulic i placów...*, Muzeum w Sosnowcu
- 2002 Jacek Rykała, *...Popołudnia niedzielne napięte ciszą pustych ulic i placów...*, Muzeum Narodowe w Krakowie, Gmach Główny
- 2003 Jacek Rykała, *Bilder, Objekte, Collagen*, Stadtmuseum Düsseldorf, Niemcy
- 2004 Jacek Rykała, *Arrested Time* – malarstwo i grafika, TW007 Art Gallery, New York, USA
Jacek Rykała, Galeria Foyer, Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego
Mgła – inspiracje żydowskie, Galeria KNST Marchołat, Katowice
- 2005 Jacek Rykała, Instytut Polski, Bratysława, Słowacja
Rzeczy nieważne, wydarzenia blahe, Galeria Zapiecek, Warszawa
- 2006 Jacek Rykała, *Cose poco importanti arrenimente insignificanti*, Galleria d’arte Polacca, Bolonia, Włochy
- 2008 *Raj utracony?*, Wybór prac 1977—2007, BWA Katowice
Jacek Rykała, *Malarstwo*, wystawa indywidualna, Galeria Hortar, Tarnów / w związku z wystawą prezentacja sztuki Jacka Rykały w Teatrze im. Ludwika Solskiego w Tarnowie.
Bramy Będzina, Muzeum Zagłębia w Będzinie
- 2009 *Tableau... mowa wygnana* (wraz z A. Tobisem i I. Walczakiem), Galeria Kameralna Słupsk, Bałtycka Galeria Sztuki Współczesnej
- 2010 *Chłodne poranki*, Galeria Krypta u Pijarów, Kraków
Żółte światło pustych miejsc / jubileuszowa wystawa z okazji 60-lecia, Sosnowieckie Centrum Sztuki Zamek Sielecki, Sosnowiec
- 2011 *Żółte światło pustych miejsc*, BWA Kielce
- 2013 *Teatrzyk paniczny czyli opowieści z kuchni*, Galeria Foyer, Teatr Śląski w Katowicach.

Rykała has had about 60 individual exhibitions. More important among them include:

- 1977 Katowice Gallery ZPAP – PSP, Katowice
- 1981 Gallery of Contemporary Art BWA, Katowice
- 1984 O. N. Gallery, Poznań
- 1987 BWA Kraków; BWA Katowice; BWA Poznań
- 1988 Zapiecek Gallery, Warsaw; 37 Million Gallery TVP, Warsaw
- 1989 Gallery at the Academy of Fine Arts, Kraków
- 1990 Dijkstra Gallery, Amsterdam
- 1991 Espace-Temps Gallery, Paris
- 1992 F-15 Gallery, Moss, Norway / A Retrospective
- 1993 BWA Częstochowa; BWA Zielona Góra; Mada Gallery, Karlsruhe
- 1994 Gallery A, Stuttgart; Artemis Gallery, Kraków
- 1995 *Insinuations of the Sielec District*, 1985—1995, BWA Katowice
- 1996 *Insinuations of the Sielec District*, National Art Gallery, Łódź
Insinuations of the Sielec District, The Polish Institute, Vienna
Insinuations of the Sielec District, Zapiecek Gallery, Warsaw
Insinuations of the Sielec District, Regional Museum, Toruń
Pokaz Gallery, Warsaw
- 1997 Miskolci Gallery, Miskolc, Hungary
Ecole des Beaux-Arts, Saint Etienne, France
- 1998 *Shining*, Studio Art Centre, Warsaw
Lovers from Kaliska Street, Zapiecek Gallery, Warsaw
- 1999 Radio Katowice Gallery
Boys from Będzin, Czas Gallery, Będzin
Obecna Gallery, City Centre for Culture, Jaworzno
- 2000 *Shining*, The Polish Institute, Rome
- 2001 *Close the Door, Please*, Zapiecek Gallery, Warsaw
Jacek Rykała, *...Sunday Afternoons Brimming with the Silence of Deserted Streets and Backyards...*, Sosnowiec Museum
- 2002 Jacek Rykała, *...Sunday Afternoons Brimming with the Silence of Deserted Streets and Backyards...*, The National Museum, Kraków, Main Building
- 2003 Jacek Rykała, *Bilder, Objekte, Collagen*, Stadtmuseum, Düsseldorf, Germany
- 2004 Jacek Rykała, *Arrested Time* – Painting and Graphic Arts, TW007 Art Gallery, New York, USA
Jacek Rykała, Foyer Gallery, Stanisław Wyspiański Theatre of Silesia
Mist – Jewish Inspirations, KNST Gallery, Marchołat, Katowice
- 2005 Jacek Rykała, The Polish Institute, Bratislava, Slovak Republic
Trivial Things, Trifling Events, Zapiecek Gallery, Warsaw
- 2006 Jacek Rykała, *Cose poco importanti arrenimente insignificanti*, Galleria d’arte Polacca, Bologne, Italy
- 2008 *Paradise lost?* Selected Works, 1977—2007, BWA Katowice
Jacek Rykała, *Painting*, Hortar Gallery, Tarnów / accompanied by a presentation of Jacek Rykała’s art in Ludwik Solski Theatre in Tarnów
Gates of Będzin, Museum of the Zagłębie District, Będzin
- 2009 *Tableau... A Banished Speech* (together with A. Tobis and I. Walczak), Kameralna Gallery Słupsk, Baltic Modern Art Gallery
- 2010 *Chilly Mornings*, Krypta Gallery at the Piarists’, Kraków
Yellow Light of Empty Places / 60th anniversary exhibition, Zamek Sielecki Art Centre, Sosnowiec
- 2011 *Yellow Light of Empty Places*, BWA Kielce
- 2013 *Panic Theatre, or Tales from the Kitchen*, Foyer Gallery, Stanisław Wyspiański Theatre of Silesia, Katowice.

Biografia

Teatr:

4 czerwca 2005

Prapremiera autorskiego spektaklu Jacka Rykała *Dom przeznaczony do wyburzenia* w reżyserii autora, scena w Malarni, Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego w Katowicach.

Październik 2005

Prezentacja spektaklu *Dom przeznaczony do wyburzenia* na Festiwalu Polskich Prapremier w Bydgoszczy.

Grudzień 2005

Prezentacja spektaklu *Dom przeznaczony do wyburzenia* w Muzeum Narodowym w Krakowie, Gmach Główny. Spektaklowi towarzyszyła również prezentacja obrazów Jacka Rykała.

7 lutego 2007

Prapremiera sztuki Jacka Rykała *Mleczarnia* w reżyserii autora, Scena w Malarni, Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego w Katowicach.

2012

Rejestracja i emisja *Mleczarni* w TVP Katowice.

2 marca 2012

Prapremiera sztuki Jacka Rykała *Chłodne poranki* w reżyserii autora, Teatr Zagłębia w Sosnowcu.

Filmy telewizyjne o artyście:

Galeria 38 milionów, F. Kuduk, TVP Warszawa, 1988

Obrona, A. Geber, TVP Kraków, 1989

Portrety – Jacek Rykała, J. Kołodziejczyk, Katowice, 1992

Jacek Rykała, B. Bartkiewicz, TVP Katowice, 1993

Rykała w Bramie, J. Patyna, TVP Katowice, 1995

Podszepty dzielnicy Sielec, M. Durczok, TVP Katowice, 1995

Ktoś, Canal +, 1996

Autorski program S. Piskora: *Plejada*, poświęcony w całości Jackowi Rykała, TVP Katowice, 2005.

Biography

Theatre:

June 4, 2005

A premiere of Jacek Rykała's theatre performance based on his own play *A House to Demolish*. The play was directed by Rykała and performed on the Malarnia Stage at the Stanisław Wyspiański Theatre of Silesia in Katowice.

October 2005

Performance of the play *A House to Demolish* at the Festival of Polish Premieres in Bydgoszcz.

December 2005

Performance of the play *A House to Demolish* at the National Museum in Kraków, Main Building. The play was accompanied by a presentation of Jacek Rykała's paintings.

February 7, 2007

A premiere of Jacek Rykała's play *Creamery* directed by Rykała, the Malarnia Stage at the Stanisław Wyspiański Theatre of Silesia in Katowice.

2012

Registration and issue of *Creamery* TVP Katowice.

March 2, 2012

A premiere of Jacek Rykała's play *Cool Mornings*, directed by the author, Zagłębie Theatre in Sosnowiec.

Television films about Jacek Rykała:

The 38 Million Gallery, F. Kuduk, TVP Warsaw, 1988

Defence, A. Geber, TVP Kraków, 1989

Jacek Rykała's Portraits, J. Kołodziejczyk, Katowice, 1992

Jacek Rykała, B. Bartkiewicz, TVP Katowice, 1993

Rykała at the Gate, J. Patyna, TVP Katowice, 1995

Insinuations of the Sielec District, M. Durczok, TVP Katowice, 1995

Somebody, Canal +, 1996

S. Piskora's programme *Pleiad* devoted entirely to Jacek Rykała, TVP Katowice, 2005.

Tajemnice pracowni – Jacek Rykała
Secrets of the workshop – Jacek Rykała
fot. Arkadiusz Ławrywianiec

Pracownia przyborów podróżnych, czyli Jacek Rykała o sobie

Studio of Travel Implements – Jacek Rykała about himself

REDAKCJA / EDITED BY

Jacek Rykała, Anna Cichoń

TEKSTY / TEXTS

Roman Lewandowski, Edoardo Sassi

RECENZJA / REVIEW

Jacek Szewczyk

PROJEKT GRAFICZNY / GRAPHIC DESIGN

Hanna Sitarz

REPRODUKCJE / REPRODUCTIONS

Krzysztof Szewczyk

KOREKTA / PROOFREADING

Anna Cichoń, Izabela Blacha

ZDJĘCIA / PHOTOS

Arkadiusz Ławrywianiec

TLUMACZENIA / ENGLISH TRANSLATION

Michał Czuchra

DRUK / PRINTED BY

Drukarnia Archidiecezjalna w Katowicach

NAKLAD / CIRCULATION

500 sztuk / 500 copies

ISBN 978-83-61424-84-0

WYDAWCA / PUBLISHED BY

Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach

Academy of Fine Arts in Katowice

ORGANIZATOR / ORGANIZED BY

Galeria Rondo Sztuki / Rondo Sztuki Gallery

PODZIĘKOWANIA / ACKNOWLEDGEMENTS

Zdjęcia z cyklu *Tajemnice pracowni – Jacek Rykała*

zostały wykorzystane dzięki uprzejmości autora.

Photos from the *Secrets of the workshop –*

Jacek Rykała series. Courtesy of the author.

Katalog został zrealizowano dzięki pomocy:

Miasta Sosnowiec

Sosnowieckiego Centrum Sztuki Zamek Sielecki

Biura Wystaw Artystycznych w Sieradzu

The catalog has been realized in cooperation with:

City of Sosnowiec

Sosnowiec Art Center Sielecki Castle

BWA Art Gallery in Sieradz

asp
katowice

rondo
sztuki

Sosnowiec

Sosnowieckie
Centrum Sztuki
Zamek Sielecki

Art Gallery BWA of Sieradz

